

ISSN 2311-8849

2017

Національний фармацевтичний університет
Кафедра соціальної фармації

III Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція

«СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

вул. Валентинівська, 4, м. Харків, 61168, тел. (0572) 67-91-81
e-mail: socpharm@nuph.edu.ua
socpharm.nuph.edu.ua

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

**«СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ»**

МАТЕРІАЛИ

*III міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції*

(Харків, 25-28 квітня 2017 року)

Харків

2017

УДК: 615.15:378.145/.147

Редакційна колегія: проф. Котвіцька А. А. (голова), доц. Суріков О. О.,
доц. Кубарева І. В., доц. Волкова А. В., доц. Пузак Н. О.,
доц. Чмихало Н. В., доц. Черкашина А. В.

Посвідчення про реєстрацію УкрІНТЕІ № 112 від 2 березня 2017 р.

Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи: матер. III міжн. наук.-практ. інтернет-конференції, 25-28 квітня 2017 р. / ред. кол.: А. А. Котвіцька та ін. – Х.: Вид-во НФаУ, 2017. – 254 с.

Збірник містить матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи», в яких розглянуті питання: розвитку соціальної фармації, як наукового напрямку та навчальної дисципліни; взаємозв'язку дисциплін соціальна медицина та соціальна фармація; сферам взаємодії: людина – суспільство – ліки – фармацевтична допомога; соціально-ефективних механізмів забезпечення доступності фармацевтичної допомоги населенню (державна реєстрація, реімбурсація, ціноутворення); нормативно-правового регулювання обігу лікарських засобів та фармацевтичної діяльності; морально-етичних принципів фармацевтичної діяльності; соціальних аспектів управління підприємств фармацевтичної галузі, соціальних тенденції маркетингу у фармації та ін.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК: 615.15:378.145/.147

© А. А. Котвіцька, О. О. Суріков, І. В. Кубарева,
А. В. Волкова, А. В. Черкашина, 2017
© Національний фармацевтичний університет, 2017

АКТУАЛЬНІСТЬ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ КОСМЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ

Лебединець В. О., Казакова І. С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

quality@nuph.edu.ua

Проведене нами дослідження щодо визначення статистичних показників функціонування сучасного світового косметичного ринку показало, що актуальними тенденціями його розвитку є поширення застосування косметичних засобів, які поєднують у собі не тільки косметичні властивості, але також здатні активно впливати на фізіологічні процеси організму, зокрема в шкірних покровах, надаючи препарату лікувально-профілактичні властивості. Враховуючи цю тенденцію, а також певну розбіжність у визначенні основних понять, якими оперують фахівці в галузі практичної косметології в Україні та багатьох інших країнах, актуальним є питання уніфікації термінології та класифікації сучасних видів косметичної продукції з фармакологічними ефектами.

Метою поточного етапу нашого дослідження є розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо стандартизації термінології та класифікації лікарських косметичних засобів (ЛКЗ) відповідно до сучасних тенденцій розвитку косметології, фармації й медицини та згідно із вимогами чинних міжнародних стандартів і відповідних європейських директив.

Для реалізації поставленої мети нами було проведено аналіз вітчизняної та європейської законодавчої й нормативної бази в сфері обігу косметичної продукції, зокрема: закон України «Про лікарські засоби» (від 04.04.1996 р. № 123/96-ВР), ДСТУ 2472:2006 «Продукція парфумерно-косметична. Терміни та визначення понять», національні українські стандарти на окремі види косметичної продукції, Регламент №1223 / 2009 Європейського Парламенту та Ради ЄС на косметичну продукцію (затверджений 30.11.2009 р.) тощо.

Аналіз досліджених джерел інформації засвідчив наявність певних

розбіжностей у визначенні основних понять та невідповідність основних засад класифікації косметичних засобів сучасним тенденціям розвитку косметичного ринку. З метою усунення зазначених невідповідностей, для косметичної продукції в Україні нами пропонується використовувати термін "косметичний препарат (засіб)" з наданням йому наступного визначення: *"комплекс біологічно активних та допоміжних речовин, дозволених у встановленому порядку до використання, у вигляді косметичної форми з установленим косметичним ефектом у відповідній споживчій тарі"*.

У свою чергу, косметичний ефект необхідно визначити як *"позитивну реакцію шкіри та її похідних у відповідь на застосування косметичних препаратів і косметичних процедур, що виражається в нормалізації й активізації фізіологічних властивостей шкірних покривів і/або корекції їх зовнішнього вигляду"*.

Необхідно окремо підкреслити, що активність косметичних засобів, яка є в основі класифікації за видом їх дії, обумовлена рівнем проникнення засобу в шкірні покриви. Морфологічні й фізіологічні особливості шкіри як об'єкта впливу косметичних засобів обумовлюють такий принцип їх класифікації, як *рівень впливу на шкіру*. Зокрема, розрізняють епідермальний та трансепідермальний рівні впливу косметичних препаратів на шкіру.

Епідермальний рівень проникнення косметичного засобу обмежений областю епідермісу, а трансепідермальний рівень проникнення характеризується можливістю присутності активного косметичного засобу в структурі дерми.

Ступінь впливу засобу на шкіру та її похідні залежить від багатьох факторів: проникності відповідних м'яких тканин, концентрації активних компонентів, полярності та молекулярних розмірів сполук, що входять до складу засобу, методу застосування косметичного засобу та інших факторів. Однак, основним з таких факторів є здатність компонентів засобу проникати в ту чи іншу область шкірних покривів. Для косметичних засобів декоративної й захисної дії загалом є характерним епідермальний рівень впливу, зумовлений

спрямованістю косметичного ефекту безпосередньо на епідерміс. Косметичні препарати лікувально-профілактичної дії характеризуються трансепідермальним рівнем впливу засобу за рахунок залучення до обмінних процесів у глибоких шарах м'яких тканин і організму в цілому.

Варто відмітити, що очищення шкірних покривів також сприяє стимулюванню процесу відлущування корнецитів рогового шару, нормалізує дихальну та екскреторну функції шкіри. У свою чергу, нормалізація фізіологічного й функціонального стану шкірних покривів стимулює активізацію процесів життєдіяльності м'яких тканин. Останній факт дозволяє розглядати такі косметичні засоби як засоби активного впливу на шкіру, що не тільки нормалізують та активізують анатомо-фізіологічні властивості шкіри, але й сприяють запобіганню виникнення її патологічних станів. Описана категорія косметичної продукції є одним із сегментів косметичного ринку, що зростає найшвидше. Але при цьому на сьогодні в нашій країні вона не має нормативно-правового обґрунтування і законодавчого визначення.

Часто для цієї категорії засобів використовують термін *космецевтика*, *парафармацевтичні засоби*, *дерматологічна косметика* тощо, які не мають трактування у нормативних документах та не визначають сутність цієї косметичної продукції. При цьому, беручи до уваги високу проникність шкіри (особливо на певних ділянках), безконтрольний контакт з нею косметичних засобів, наявність в їх складі небезпечних для організму речовин і відсутність науково обґрунтованих методик раціонального застосування таких засобів, необхідно розглядати такі препарати як засоби активного впливу не тільки на шкірні покриви, але й на організм людини в цілому.

Таким чином, за результатами проведеної роботи можна констатувати, що сучасна косметична галузь в Україні й світі активно розвивається, використовує інноваційні досягнення медицини, хімії, фармації, що, в свою чергу, вимагає систематичного перегляду й коригування основних термінів і визначень, регулювання підходів та напрямів розвитку системи термінології й класифікації засобів і методів косметичного догляду.